

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefericite nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la uz-
mătorile Birourilor de anuștiri:
în Viena: M. Duker, Hermann
Schickel, Rudolf Woss, A. Oppel
Nachfolger; Anton Oppel; J.
Dumacser; în Budapesta: A. Y.
Goldberg, K. Stern, Bernai; în
București: Agence Havas, Buc-
sursale de Roumanie; în Ham-
burg: Kuroy & Lehmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o colonă 6 or., și
30 or. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarif și învoiaș.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 20)

„Gazeta” iese în săptămânile de
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și strălătaie:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
târgul Inului Nr. 80 etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 110.—Anul LX.

Brașov, Duminică 18 (30) Mai

1897.

Nădăjduim....!

Credeți, că cu legile de ma-
ghiarizare, aduse în anii din urmă,
s'a încheiat cercul uneltirilor duș-
mane în contra limbei și a existen-
ței noastre naționale?

Credeți, că s'a isprăvit lucra-
rea de soboli, ce tinde la dărma-
rea aședămintelor noastre naționale
și bisericești?

Dacă ați crezut astfel, ați fost
în mare rătăcire!

Încă de aci încolo ne așteptă
nouă lovitură, dintre care cea mai
mare și cea mai cumplită va fi lo-
vitura, ce se pregătește, am pute
dice așa numai pe tăcute și pe ne-
simțite, bisericești unite.

Mulți dintre cetitorii noștri de
Duminică se vor minuna de aceste
cuvinte ale noastre, care le arată o
primejdie atât de mare și amenin-
tătoare.

Cum se poate, vor dice ei, ca
Metropolia română unită să stea deo-
dată la marginea unei prăpăstii?
Acastă biserică nu are credincioși,
nu are cler și popor, cari să fi ve-
ghiat neobosit asupra intereselor de
viață ale ei? Cum se poate der, ca
ea să fi ajuns de-odată într'un așa
mare pericol?

Etă tot întrebări, ce sunt la loc
și la care a răspunde nu este tocmai
așa ușor, fiindcă puțin sunt, cari
să cunoscă, ce sunt în stare să pro-
ducă vlădiciei unguiri catolice și iesu-
ții de totă pănura în lucrarea lor
ascunsă de soboli.

Este o istorie întregă de unel-
tirii și încercări, începând dela ac-
tul unirei din anul 1698, care toate
au urmărit și urmăresc scopul de-a
face să ingenuche biserică ro-
mână unită dinaintea bisericești cato-
lice ungurești, ba mai mult chiar:
de-a o contopi cu totul în acéta
din urmă.

Nu voim să facem aici istori-
cul suferințelor și al desamăgirilor
Românilor uniți. Vom spune numai,
că după multe lupte și grele încer-
cări, ei au isbutit a face să se re-
cunoscă neatărnarea bisericești lor,
înființându-se în anii cincideci provin-
cii lor metropolitană de Alba-

Iulia, care s'a recunoscut și pe te-
renul dreptului public prin aceea, că
s'a înarticulat în legile țerei.

Metropolia română a ajuns deci
de total independentă și deosebită
de biserică latină, de unde urmăză,
că ea are dreptul a-și direge însa-și
trebile sale dinăuntru, și a nu suferi
nici un amestec străin. Acéta în
puterea drepturilor, ce și-le-a păstrat
biserică la încheierea unirei cu bi-
serica Romei și conform canoanelor
sale orientale, a organismului, ritu-
lui, disciplinei și datinelor sale proprii.

Ceea ce însă Metropolia română
unită n'a dobândit până acuma este
organizarea autonomiei ei pe te-
meiul vechiului ei drept al sinoda-
lității. Cu alte cuvinte, nu s'a în-
trodus și pentru biserică noastră unită
ceea ce au protestanții, frații noștri
gr. or., ba chiar și catolicii din Ar-
deal, ca adică la administrarea bis-
ericești să ia parte după anumite
orânduiri și mireni.

Nu voim să cercetăm aici, de
ce Români uniți n'au putut să do-
bândescă în privința acéta măcar
atâta, cât au dobândit frații lor
gr. or., și decă e numai vina îm-
prejurărilor, ori și vina lor, că as-
tăzi nu se bucură de un congres
bisericesc propriu.

E vorba însă acum, că ceea ce
n'au Români uniți, să se dea bise-
ricești catolice ungurești, adică să se
organizeze autonomia ei cam în ace-
lași mod, cum s'a organizat autono-
mia celorlalte confesiuni, adică pe
basa unui statut organic, care să fie
la rândul său aprobat și întărit de
Maiestatea Sa pe calea obicinuită
legiuitoare.

Planul de-a organiza autonomia
bisericești catolice ungurești nu este
nou, ci s'a urzit încă pe timpul mi-
nistriului de culte Eötvös, curând
după înființarea dualismului pe la
anul 1869.

La 1870—71 s'a și întrunit un
congres catolic la Budapesta cu sco-
pul de a se sfătui asupra unui sta-
tut de organizare a „autonomiei
catolicilor din Ungaria”. În Martie
1871 s'au pregătit și s'au votat aceste
statute, în care se dice și se stato-
resce, că și Archidieceza și Diece-
seel române greco-unite fac parte

Integritore a Congresului autonomiei
catolice, la care au să ia parte.

Și cum credeți, că s'a petrecut
lucrul? Întrebat'a cineva mai înainte
pe clerul și poporul Metropoliei ro-
mâne unite neatărnate, decă voesc
să-și ia ca stăpân pe Primatele dela
Strigoiu cu strălucita cetă a vlă-
dicilor săi ungurești, și să se bage
slugi la staturile catolice din Țera
ungurească, care vor compune dieta
bisericească catolică în Budapesta?

Nu numai, că nu i-au întrebat
pe Români uniți, der băgându i în-
tr'o căldare cu biserică latină, i-au
pus de-odată sub porunca Primatului
unguresc, ca veți Dómne, să fiă și
ei chiamați la Congres și între 201
de membri ai acestuia, să fiă și Ro-
mâni uniți reprezentați cu 27 de
voturi preoțesci și mirene.

Pote să-și închipuescă acum ori
și cine, ce va să dică un congres
bisericesc, care ar avé să hotărăscă
în toate afacerile autonome și de
administrațiune și ale bisericești ro-
mâne unite c'o majoritate de 174 vo-
turi streine față cu 27 voturi române!

Der decă vom mai arăta, cam
în ce chip au alcătuit catolicii un-
guri statutul dela 1871?

Pentru ați, spațiul fiind prea
strimț, ne mărginim a aminti numai,
că acel Congres catolic unguresc
și-a arogat între altele dreptul, de-a
dispune după plac și asupra învță-
mântului nostru confesional, ames-
tecându-se în toate trebile lui și ajun-
gând astfel să fiă cel mai înalt for
pentru senatele române diecesane și
protopopesci; mai departe, că sub
masca controlului vré să dispună chiar
și asupra fondurilor diecesane și
scolastice și să decreteze contribuții
asupra episcopilor români uniți și a
credincioșilor din diecesele lor; că
sub cuvânt de supraveghiere vré să
se amestece în toate trebile diece-
sane, protopopesci și parochiale; că,
în fine, chiar și în certele parochia-
nilor cu preotul se poate amesteca.

Chiar și numai cele înșirate mai
sus sunt de ajuns, ca să înțelegă
ori-ce Român, de ce la 1870/71 a
răsunat dela un colț la altul al Me-
tropoliei române unite glasul de pro-
testare al obscei credincioșilor în
potriva cutezatului amestec și a hai-

nului atentat, ce au încercat catolicii
unguri a-l săvârși față cu biserică
română unită. Protestat'au protopo-
piatele în Sinódele lor, diecesele și
Consistoriele; protestat'au și credin-
cioșii mireni în memorabila confe-
rență, ținută în Alba-Iulia la 1871
dicând, că „ori-ce hotăriri ale Con-
gresului romano-catolic regnicolar,
său ale ierarhiei romano-catolice
din Ungaria și Transilvania, le de-
clară ca nule și ca neesistente pen-
tru provincia Metropoliei unite de
Alba-Iulia cu episcopii sale supra-
gane, cu întreg clerul și poporul său”.

Er toți într'un glas au cerut convo-
carea Congresului deosebit și neatărn-
at al Metropoliei române unite!

De atunci și până astăzi a trecut
mai mult de un pătrar de veac. Pro-
iectul de statut, hotărît de Congresul
catolic, n'a fost aprobat de Maiestatea
Sa, mai vortos din cauza neînțelegeri-
lor dintre popimele catolice și guvern
Acum se încălzește din nou plăcinta.
În două-deci și cincideci de ani a lucrat
guvernul, au lucrat și vlădicii cato-
lici. Ce au lucrat, vedem, căci din
nou se va conchiama Congresul ca-
tolicilor peste vre-o cincideci luni, și
preainalta rezoluțiune, prin care se
dispune acéta, ordonă ca alegerile
să se facă éráși ca la 1870, adică
fiind trași și Români uniți în cer-
cul Congresului.

Catolicii unguri, în cei două-
zeci și cincideci de ani trecuți au con-
tinuat lucrarea lor ascunsă de so-
boli pentru surparea neatărnării
Metropoliei române unite. Pe față
ei s'au arătat mai prietinoși cătră
arhieriei noștri uniți, i-au chiamați
la sfăturile lor și și-au schimbat și
tactica, punând la ordinea țilei ces-
tiunea regulării congruei, care avea
să fiă rima, cu care să prindă mai
ușor în undița pe uniți.

Planul a rămas însă neschim-
bat. Este planul diavolesc de-a des-
ființa naționalitatea română a uni-
ților prin contopirea bisericești lor cu
biserică ungurească.

Criminala încercare, nădăjduim
în Dumneșul Românilor, va afla
în picioare pe toți credincioșii urmași
ai lui Șincai și Clain, hotărâți de
a-și apăra independența bisericești lor
naționale!

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Băile dela Sângeorgiul român,

lângă Năsăud, în Transilvania,
de I. Moisilă.

I. Apele minerale dela Sângeorgiul român, însemnătatea lor.

În partea nord-vestică a Transilvaniei,
în districtul numit Bistrița-Năsăud, pe ro-
mantica vale a Someșului-mare, se află o
mulțime de isvóri de ape minerale reci,
cunoscute sub numele de *apele minerale dela
Sângeorgiu* (Anieș și Valea Vinului).

Acete isvóri de o escelentă influință
vindecătoare, se întrebunțeză de mai bine
de 40 ani ca scăldți (băi) și pentru beut
de cătră bolnavii nu numai din aprópe
întregă Transilvania, ci din Bucovina și
Moldova. Acete ape minerale sunt de o
bună neîntrecută nici chiar de apele
dela Vichy, Bilin, Selters sau Gleichenberg;
numai că apele dela Sângeorgiu-românesc
nu și-au câștigat încă un renume ca cele
străine, fiind puțin cunoscute de public.

Băile acete sunt situate într'un ținut
curat românesc și sunt proprietatea co-
munei românești Sângeorgiu.

În timpul din urmă, de vre-o 15 ani,
acete ape au început a fi foarte mult cău-
tate. S'a format și o societate românească
pe acții sub numele de „Hebe”, care a re-
inoit băile, a regulat locul dela isvóri și
a clădit încă un nou hotel, s'au plantat
alee noue, — cu un cuvânt s'a înfrumșet
și îmbunătățit totul.

Recomandăm cu dinadinsul vizitarea
acestor băi fă-cărui Român, căci pe lângă
sănătatea percută va găsi și o viață plă-
cută și liniștită — neturburată de ura de
rassă, cum se întâmplă la băile străine din
Transilvania, — comoditate, un traiu ieftin,
inimă bună și deschise printre óspeții și
poporațiunea de-acolo.

II. Istoricul băilor. Societatea pe acții „Hebe”.

Isvórele minerale din acest ținut ro-
mânesc sunt multe la număr. Câte-va din
cele mai principale s'au analizat chimice
și din punct de vedere vindecător. Astfel

sunt isvórele dela Sângeorgiul român, Va-
lea Vinului, Anieș (Dombhat), scaldă An-
tonia, etc. Să mai află și în alte localități
precum la Ilva-mare, Parva (său Lunca
Vinului), la Rocna nouă etc., acete din
urmă însă numai de însemnătate locală.
Din acete s'au analizat numai apele celor
trei dintăi și la acete s'au construit sta-
bilimentele necesare pentru beut și scăldat.
Isvórele acete sunt cunoscute în literatura
balneologică încă dela sfirșitul secolului
trecut, deși notișele istorice, ce le avem
despre Rocna și relațiunile geologice din
giur și a unor isvóri, ne îndreptătesc a
crede, că cel puțin unele dintr'ensele tre-
bue să fiă fost cunoscute deja mai înainte.

Cele dintăi note ni-le dă Friedwalsky
despre Rocna și Mattyus despre Sângeorgiu.
Lucrările acestora se mărginesc, afară de
descrierea acestor localități, numai la ară-
tarea corpurilor solide, ce conțin acete
ape. În al doilea deceniu a sutei presente,
doi balneologi transilvăneni au făcut scru-
tări științifice mai aprofundate, ale căror

resultate sunt espuse în două broșuri scrise
de dănsii.

Încă înainte de an. 1848, isvórele
acete erau întrebunțate ca scaldă (băi);
erau însă într'o stare foarte primitivă. Abia
la an. 1858 s'au întocmit băile dela Sân-
georgiu; s'a făcut o conducere potrivită a
apei, s'a zidit o scăldătoare de lemn cu opt
cabinete pentru băile calde și un basin
pentru cele reci, cu două despărțăminte,
unul pentru femei și altul pentru bărbați,
cu câte un duș. În anul 1857 se zidise o
sală pentru beut cu două odăi. La 1860
isvórele dela Sângeorgiu se foloseau atât
pentru beut cât și pentru scăldat. Atunci
se clădi și un coridor frumos pentru plim-
bare, care cu timpul se mări și esistă și
astăzi renoit și modificat. Pe vârful dea-
lului conic, de unde se isvórele, se ridică
un frumos chiosc, care asemenea esistă și
astăzi; ér complexul întreg, ce aparține
proprietății băilor, s'a încungiuat cu un
zid de piatră plantându-se locul închis cu
arbori și făcându-se alee.

Revistă politică.

Instrucțiune militară unghurească.

De mare bucurie s'a umplut érași Israilul unghuresc. Ministrul de honvedei, br. Fejerváry, a înaintat în ședința de Miercuri a dietei din Budapesta două proiecte de lege, cari sunt considerate, ca o nouă isbândă a maghiarismului. Primul proiect vorbește despre *institutele de crescere a honvedilor*, în înțelesul căruia Academia maghiară „Ludovica” se întregesc cu înființarea unei școle superioare maghiare de honvedei și cu două școle maghiare de cadeți. În Academia „Ludovica” se vor crește de aici înainte 300 de elevi, în școla superioară de honvedei 150 și în școla de cadeți 800 de elevi. În scopul instrucțiunii proiectul cere 2½ milioane florini pentru școla superioară și școla de cadeți, ér pentru academia „Ludovica” 420,000 florini din budgetul statului. Al doilea proiect vorbește despre urcarea stipendiilor maghiare la institutele militare pentru armata comună, dela 120 la 250. Cel dintâiu proiect mai cuprinde și dispozițiunea, că institutele militare de honvedei cresc ofițeri în primul rând pentru armata teritorială (honvedime), dér ofițerii crescuți în aceste institute pot să fiă primiți și la armata comună, decât corăspund condițiilor prescrise de serviciu pentru armata comună. Prin aceste două proiecte, decât vor ajunge la valoare dorința a Ungurilor, cari cereau de multă vreme academiă militară unghurească. Proiectele lui Fejerváry se îngrijesc destul de bine, ca la cariera militară să între cât mai mulți tineri maghiari, ei să învețe unghuresc în școlile superioare și de cadeți și să pótă trece apoi dela honvedime la armata comună. Foile unghuresci fără deosebire de partidă cântă imnuri de laudă și preamărire la adresa monarhului, ba chiar și a guvernului Bánffy, caracterisând faptul acesta ca o surprindere fericită pentru „națiunea pururea leală și recunosctóre” și ca o isbândă din cele mai norocoase a maghiarismului.

„Să învețe unghuresc.” Tocmai pe când Ungurii se bucură de această isbândă a limbii lor, în dieta din Budapesta marii șachterii ai șovinismului maghiar aruncă fulgere și trăsnete asupra limbii și naționalității popórelor nemaghiare. Aprópe tótă săptămána acesta statul deputaților din Pesta a desbătut asupra așa numitului proiect despre curțile cu jurați. Unul din paragrafi acestui proiect de lege dice, că nu pot să fiă mem-

bri ai curților cu jurați decât aceia dintre cetățeni, cari cunosc limba maghiară în cetire și scriere. Câți-vă dintr-deputații naționalităților, cari s'au rătăcit prin dieta din Pesta, s'au sculat și și-au ridicat glasul contra acestei măsuri nedrepte, cerénd ștergerea ei. Și ce gândiți, că au făcut deputații unghuri? Când au audít, că un Român și doi Sași au „cutezanta” de a-se ridica contra nedreptății ce li-se face naționalităților prin această măsură volnică, toți ca unul s'au năpustit asupra celor ce cereau dreptate și începénd dela ministru până la cel din urmă deputătel strigară cu unghurească furie: *Să învețe unghuresc!* — adevă, cei-ce vréu să fiă membri ai curților cu jurați trebuie să scie scrie și vorbi în limba porodiței lui Arpad. Eată o dovadă mai mult, că Ungurii dela stăpânire vor să ne maghiarizeze cu lege, fără lege, și nu vor să mai țină seamă nici cătu-i negru sub unghie de cea mai scumpă comóră a fiăcărui popor: de limba sa națională. Când astfel de lucruri se petrec, nemernici am fi, decât nu ne-am iubi limba noastră dulce românescă și decât n'am jertfi pentru viața și prosperarea ei tot ce avem noi mai bun, viața chiar!

In Austria luptă mare se desțășură érași pentru limbă. De când guvernul austriac a dat așa numitele ordinațiuni pentru *egala îndreptățire a limbii cehice în Boemia și Moravia*, Nemții, stăpânitori odinioară, și-au pierdut capul. Parlamentul din Viena a fost săptămána acesta teatrul celor mai mari scandale. În acest parlament este la ordinea zilei desbaterea asupra proiectului de răspuns la vorbirea de tron. În acesta se dá espresione dorinței, ca în locul luptelor îndelungate de până acum dintre deosebitel naționalități, e de lipsă să urmeze pacea între ele. Acestă pace însă nu va puté să vină până când nu vor fi îndestulite tóte popórele, garantându-li-se drepturi egale atât în oficiu, cât și în școlă precum și în respectarea autonomiei lor istorice. Nemții austriaci însă n'o vor acesta, deórece în o egală îndreptățire a popórelor din împărăția austriacă, ei véd șfirșitul domniei lor. Frica de șfirșitul acestei domniri îi face peste măsură iritacioși și tololesc cele mai desperate arme în marea dietă din Viena într-a zădărnici lucrările ei roditoare.

Armistițiul și pacea. Incă nici până adî o invoială de pace nu s'a putut mijloci între Grecia și Turcia. Guvernul turcesc a pus mari condi-

țiuni pentru încheierea păcii, a cerut o sumedeniă de milioane ca preț de despăgubire dela Grecia și pe lângă acestea milioane Turcul rîvnesce érași la Tesalia, pe care vo-esce s'o aibă de nou sub stăpânirea sa. Ocărmuirea grecescă din Atena a lăsat la bună chibzuința puterilor mari europene să tracteze cu Pórtă otomană asupra păcii, încredéndu-și acestor puteri ocrotirea intereselor sale. Tótă săptămána acesta telegraful a adus fel și fel de sciri în privința tratărilor de pace. Cele mai multe din aceste sciri spun, că puterile nu sunt învoite cu tot ce cere Turcul, cel mult ar puté să dea acestuia, ca despăgubire de răsboiu, a patra parte din milioanele ce le cere dela Greci, apoi o mică rectificăre de graniță. Într'aceea Turcii se pregătesc mereu, se înarméză érași, ca și când ar fi vorba să se începă din nou dușmăniile între ei și Greci. Mai multe trenuri militare au transportat soldați și material de răsboiu la granița Tesaliei. Grecii încă se întăresc la Termopile și de-alungul riului Serkeios, unde țin ocupate câte-va întărituri, ér artileria lor este provédută acum cu tunuri noue. Din tóte acestea sciri nimeni nu póte să gicéscă, ce va aduce viitorul. O telegramă din Atena cu data de 27 Maiu, spune, că guvernul grecesc a trimis o notă lungă reprezentanților puterilor din Atena, în care refúsă punct de punct tóte condițiunile de pace puse de Turcia. Decă acesta s'a întemplat în adevér, atunci cu greu le va succede puterilor a mijloci pacea.

Printul moștenitor al României greu bolnav.

Sunt deja trecute 22 zile de când principele Ferdinand, moștenitorul tronului român, zace bolnav la pat. Zilele din urmă bóla printului s'a înrútățit așa de tare, încât cei din jurul lui erau aprópe desnădăjduiți. Acestă era pe la începutul săptămânei. Simțéndu-se réu de tot principele a chiămat la patul său pe un preot dela biserica catedrală catolică din Bucuresci, care l'a spovedit și cuminecat. Într'aceea principele a început să se simtă ceva mai bine și medicii își esprimară convingerea, că ori-ce pericol este înlăturat.

Scirea acesta a umplut de bucurie întreaga țără. Vestea îmbucurătoare însă n'a ținut mult, căci éta ce ne spune diarul „Timpul”, cel'am primit adî diminéța:

Din nefericire, îmbunătățirea simțitoare, care se ivise în starea Prințului

Ferdinand și care umpluse tóte inimele de bucurie, n'a persistat. Deja eri (Joi) după amiazi s'au manifestat simptome mai îngrijitoare. Spre séră ele s'au accentuat încă mai mult.

Buletinul medical de eri, órele 9 și jum. séra, sună astfel:

9 óre și jum. séra.

„Temperuturá mai ridicată decât la amiazi, mai scădută însă decât la 5 óre.

Pulsul bun și regulat. Óre-care jenă respiratorie. Tusea câtră séră mai frecuentată.

Aceste simptome ne face a ne teme de ivirea unui nou focar pulmonar.

Totuși starea generală se menține bună. Dr. Cantacuzino. Dr. Buicliu. Dr. Kremnitz.”

Dela acest moment a început o crisd, care a urmat tótă nóptea cu diferite manifestațiuni de o gravitate excepțională, fiind-că arătău o turburare periculósă a funcționării inimii.

Medicii au stat tótă nóptea în permanență la căpătăiul bolnavului; s'au întrebuințat tóte mijlocele cunoscute de sciință pentru a preîntemina un accident fatal; prin inhalățiuní de oxigen și injeccióni ipodermice de cafeină, s'a isbutit de a conjura pericolul imediat; dér starea alarmantă a persistat și persistă încă.

Étă buletinele de astăzi diminéță la órele 5 și jum. și 8:

5 óre și jum. dim.

„Jena respirațiunii a mers progresând. Nóptea până la óra 1 despre diud a fost neliniștită și fără somn.

La acel moment a venit o crisd violentă de neputință respiratorie cu slăbiciunea completă a inimii.

Prin diferite mijloce întrebuințate, crisa a putut fi ceva atenuată; pericolul însă al unei opriri a bătăilor inimii persistă încă, însoțit de tóte consecințele lui fatale. Dr. Cantacuzino. Dr. Buicliu. Dr. Kremnitz.”

8 óre diminéța.

„Starea amenințătoare se menține încă cu prea puțină ameliorare. Dr. Cantacuzino. Dr. Buicliu. Dr. Kremnitz.”

Pe la órele 2 din nópte M. S. Regele și Regina au fost puși în cunoștință despre starea lucrurilor și au plecat îndată la Cotroueni, unde au stat până astăzi la 7 óre de diminéță. Miniștrii au stat în permanență la Cotroueni.

O prea ușóră ameliorare s'a produs pe la órele 8, dér primejdia imediată persistă.

Agravarea se atribue unui nou focar microbial în regiunea pulmonară și pericolul residă în funcționarea anormală a inimii.

Totuși ori-ce speranță nu este încă pierdută, decât până de-séră manifestațiunile respiratorii și cardiace se vor amenda.

Își póte ori-cine închipui consternațiunea produsă în public prin aceste sciri dureroase. Se póte dice, că tóte inimele românesci bat la olaltă de o emoțiune gro-

Mai târziu băile calde s'au re'noit de tot, s'a procurat un cazan pentru încăldirea băilor cu vapor de apă, deóre-ce încăldirea se făcea cu petrii séu cu bucăți de fier înfierbântate. Spre acest scop făcú comuna Sângeorgiú un împrumut de 4000 florini la fondul grănițeresc român din Năséud.

Astfel pe fiă-care an băile progreséză, terenul din partea de jos a băilor, spre „Valea” numită a „borcutului” se reguléză, jur împrejur se zidesc mai multe case de lemn și unele de pėtră, vile, anume întocmite spre folosul publicului. Se zidesc două restaurante și o nouă viață începe; numărul persónelor, ce caută vindecare, creșce pe fiă-care an. La anul '1879 se forméză societatea românescă pe acții „Hebe” închiriind aceste băi pe timp de 30 ani în condițiuni favorabile pentru comună.

Societatea își începe activitatea cu edificarea mai multor case, îmbunătățesce băile și infrumșeză parcul, reguléză taxele scaldelor (băilor) și tarifelor pentru mănecări, musică etc. și zidesce un nou

otel mare, arangiându-l cu tóte cele necesare.

III. Descrierea comunei Sângeorgiú, a apelor, băilor; clima.

Sângeorgiul român este una din cele mai frumoșe comune de munte, aședată lângă riul Someșul-mare, între o mulțime de monticuli cu păduri de fag și de brađi. Numérul locuitorilor este peste 2000, toți Români, ómeni frumoși, de statură mijlocie séu mare, curați și sănătoși. În sat este o biserică română unită, fórte frumoșă și spațioasă, zidită din pėtră. Corul plugarilor și al fetelor din sat cântă în fiă-care Duminecă. Oficiu postal, stațiune telegrafică, precum și farmacie în comună. Să mai afli în localitate o școlă primară superioară românescă cu 4 clase și cu o școlă de pomăria fórte bine cultivată de directorul (în pensie acuma) Mihai Domide. În nemijlocită apropiere a satului, spre nord, lângă Valea Borcutului sunt situate băile (scăldile). Privind dela pórtă, pe care intrăm în complexul băilor, observăm un

deal înalt, de formă conică compus din tuf calcaros, acoperit cu fel de fel de arbori, între cari fórte mulți brađi. Înălțimea lui este de 455 metri peste suprafața mării. Jur împrejur observăm o mulțime de vile și case prin grădinile de arbori. Pe vârful conului stă chioscul, din care se desvėlesce o panoramă mărėtă asupra satului, câmpurilor și munților din jur. Cam la jumătatea înălțimii dealului se afli două fântâni principale cu apă minerală, închise într'un grilaj de fier. Statua deșpitii sănătății: Hebe, este aședată jos la începutul drumului, ce duce la fântâna principală.

Cu tóte sunt 5 isvórá: N-ru 1, 2, 3, 4 și 5. Lângă intrarea în complexul băilor se afli marele otel „Hebe” cu două etaje, cu un salon mare pentru baluri, concerte, apoi salonașe mai mici cu biliard și cabinet de lectură (cetirea diarelor gratuită), 24 odăi frumoșe și sănătoșe stau la dispoziția publicului. Alătura mai este un restaurant bun, ér ceva mai jos se afli restaurantul „Ianci” cu un salon mare și 6 odăi pentru public.

În casele din jur se afli odăi cu mobilier de lemn (un pat séu două, o masă, 2 séu patru scaune, un dulap etc., vase pentru spălat). Odăile se pot căpéta cu séu fără haine de pat, pe prețul dela 35 — 70 cr. (70 bani până la 1 leu 50 bani) fără haine de pat; cu mobilier ceva mai bun și cu haine de pat dela 60 cr. — 1 fl. 20 cr. (1.20 până la 2 lei 50 bani) pe di.

În general sunt peste 300 odăi în casele și vilele dela aceste băi. Cine își aduce haine de pat póte face o economie de 25—50 cr. (50 b. până la un leu) pe di. În general cheltuelile dielnice sunt între 2—4 fl. (4 până la 8 lei).

Băile. La Sângeorgiú sunt băi reci și calde. Cele reci au 4 basene, fiă-care cu o suprafață de 20 metri patrați cu apă fórte curată și continuu próspectă, căci isvórále dau o cantitate fórte mare de apă. La fiă-care basen sunt mai multe cabine pentru desbrăcare. Două basene sunt pentru bărbați, două pentru femei (pentru Evrei sunt basene separate).

Băile calde constau din 32 odăi cu

zavă spre Palatul din Cotroceni și spre mult încercata familie regală.

Facă cerul, ca și această orisă să treacă fără a aduce asupra țării o nenorocire, ale cărei consecințe ar fi incalculabile și se redea țării și Augustiei sale Familii pe inbitul nostru prinț, fală și uădejdea României.

Cum trebuie să se facă esamenenele la sate.

Erăși a sosit timpul secerișului cultural. Viața școlară e mai vivie; învățătorul se vede aproape de împlinirea dorinței sale, de a-și arăta rezultatul rodnic al ostenețelor de un an, în decursul căruia a lucrat la marea operă a regenerării poporului român prin știință și cultură, pătuns numai de focul idealismului și de convingerea, că face cel mai mare bine omeniei, ce nu se poate în destul plăti cu aur și petrii scumpe. Și decât scopul și-l vede realizat, și munca sa în merit apretiată și recunoscută, se simte mai recompensat, decât prin orice bunuri materiale.

Școlarii așteptă cu nerăbdare ziua examinării, er părinții au dorul neastemperat, de-a vedea intru cât s'au schimbat, procopsit și iscusit odraslele inimii lor.

Tote acestea produc o interesare viuă față de esamenul școlar, și e foarte trist și mult oprimator, când unii bărbați puși în fruntea afacerilor școlare, prin manierele și purtarea lor parilisază această viuă interesare și reduc esamenul școlar la un simplu act oficios, lipsit de coloritul sərbătorec și redus numai la nisce formalități scurte și reci.

Înțeleg aci ordinațiunile și circularele unor domni protopopi, ca președinți ai esamenelor dela școlile confesionale — onore excepțiunilor, — prin care dispun a se ține câte două și trei esamene din diferite comune într'o singură zi. Poporul în multe comune nu e de loc încunosciintat, er în altele numai atunci se încunosciintază despre ținerea esamenului, când e protopopul în sat. Astfel poporul în comune de acestea nu participă la esamene.

Fiind apoi timpul destinat pentru esamene scurt și făcându-se toate în pripă, nu se poate constata fidelă iconă a lucrărilor școlare de un an; școlarii nu-și pot satisface voinței mari și ambițiunei de-a răspunde fiă-care, er învățătorul vedând, că peste munca sa de 8—10 luni se trece cu așa multă ușurință și lipsă de interes, — censură fără destulă profunditate, — scapătă din zelul de până atunci; er părinților, ne-

vând ocasiunea de a-se convinge cu ochii proprii de sporiul și înaintarea copiilor, le scade însuflețirea pentru școlă, și în urmă numai legilor și forței este a se mulțami, că-și mai trimit copiii la școlă.

Etă deosebirea între ținerea unui examen solemn și între un examen pripit și fugitiv!

Va dice cine-va, că nu pentru școlă și examen trebuie să fiă învățarea, ci pentru viață, er acestea sunt numai formalități, care decât învățătorul e destoinic și consciu de sine, pot fi și scurte! Acesta e adevărat. Nu trebuie să se uite însă, că destoinicia învățătorului, cercetarea regulată a școlii din partea copiilor și totă îngrijirea de școlă, se arată la examen. Esamenul e indispensabil la școlile noastre populare, și încă trebuie, examen după toate recerințele și formalitățile, căci „forma dat esse rei“.

Se mai întemplă încă, că după un astfel de examen fals, ținut în trei pătrare de oră, protopopul tractual se apucă încă și mulțamește pentru „buna reușită“ și „progresul învățământului“, laudă zelul proetului, al curatorilor seu eforilor bisericesci etc., er pe învățător nu-l amintese intru nimic. — Ce batjocură e și acesta! Dér cui este a se mulțami ore în prima liniă pentru frumșeta și buna întocmire a unei grădini? — De sigur, că grădinariului, er nu privitorilor, carl numai s'au preambat pe cărărușele neteșite ale grădinei și cel mult au dat câte înlături vre-o crenguță din cale, ca mai plăcută și mai desfătătoare se le fiă preambalarea.

După toate acestea, imi iau voiă de-a arăta, care ar trebui să fiă, după părerea mea, măsurile de luat față de esamene și cum ar trebui să decurgă ziua esamenului în școlile noastre:

a) Mai întâi de toate ziua esamenului să fiă cel puțin cu o săptămână înainte publicată poporului în biserică, atrăgându-i-se atențiunea și invitându-se a lua parte cu mic cu mare la examen. Terminul odată stabilit și publicat, trebuie ținut strict. Ca să se potă pertracta cauza școlară din parochiă și după examen, președintele numai într'o comună să iee esamenul într'o zi. Dimineta să se officieze serviciu divin solemn.

b) Esamenul să fiă așa de lung, ca să se potă vedea cu de-amăruntul, cât material, în ce estensiune și cu ce succes s'a percurs din fiă-care obiect de învățământ. Nu înțeleg prin acesta o obosire nemiloză a spiritelor micilor copilași, dér fără tortare, cu 2—3 intrerumperi prin cântece, esamenul potă ține 2 ore și jumătate.

c) După ce în ticină s'au finit aceste toate, ca de încheiere președintele să arate în vorbirea sa deosebirea între un copil de școlă și altul, care nu s'a împărțit de această binefacere; să arate cât se perfecționează, regenerază și potolesce sufletul și ființa băiatului prin școlă, și să nu uite a aminti, că la toate acestea măestrul este învățătorul și lui este a i-se atribui în primul loc meritul.

d) După amiazi în aceeași zi să țină ședință cu senatul bisericesc și școlar, unde să se discute și pertracteze afacerile administrative ale școlii: solvirea regulată a salariului și competențele lor învățătorești, cercetarea regulată a școlii, repararea edificiului școlar, a gardurilor și clădirilor dela școlă, starea școlii de pomărit și alte treburi ținătoare de sfera învățământului, și numai după aceea să se depărteze din parochiă.

Șimleu-Silvaniei, 24 Maiu 1897.

Alecsiu Fedorea,
învățător.

Adunare colegială de învățători.

Arad, 14 (28) Maiu 1897.

Adunarea colegială a învățătorilor, carl au absolvat pedagogiul Aradan în anul 1881, s'a ținut la 30 Aprilie v. c. și a decurs conform programului publicat de învățătorii Ioan Vidu și Iuliu Vuia.

La 8 ore dimineața s'au adunat învățătorii în biserică catedrală, pentru a asista la oficierea parastasului intru amintirea metropoliților, a profesorilor, precum și a celor 12 colegi răposați, pontificând Preacuvioșia Sa A. Hamsea și preotul Bodea. În urma săvirșirii rugăciunilor terminata cu: „In vece pomenirea lor“, toți cei prezenți erau cu ochii plini de lacrimi. Preacuvioșia Sa a rostit la urmă un discurs ocașional, care a mișcat inimile tuturor celor prezenți.

La 9 ore, prezentându-se colegii în seminar, s'au deschis întrunirea colegială prin Nicolau Boscaiu, ca cel mai bătrân. După cetirea apelului, nominal s'a constatat, că sunt în viață 31; 8 s'au făcut preoți, 3 au părăsit cariera școlară și au pășit pe alte cariere, er 20 au rămas învățători; au răposat 12.

Luând cuvântul învățătorul Iuliu Vuia, a salutat pe Preacuvioșia Sa D-l director A. Hamsea și pe d-l profesor Teodor Ciontea prin un discurs curat pedagogic, dând prin această dovadă, că este intru adevăr învățător de model și pe care ar trebui să-l imiteze toți învățătorii.

La această vorbire a răspuns atât Preacuvioșia Sa D-l director Hamsea, cât și D-l profesor Ciontea, ale căror vorbiri pe nesciute mi-au umplut ochii de lacrimi. Oh, de a-și putea fi tot-deuna în jurul acestor bărbați!

Urmând la ordinea zilei, raportul despre activitatea fiă-cării dintre colegi, d-l Vuia constată în general, că toți au nisuit și după absolvare de-a fi tot atât de zeloși și însuflețiți pentru cultura poporului anume:

D-l Nicolau Boscaiu inv. în Bodești, t'a distins prin lucrări didactice, esemplara conducere a fondului de bucate, întemeiat în Bodești, înființarea corului ș. a.

Ioan Costa inv. în Cefa a dezvoltat mult zel ca vice-președinte al reuniunii învățătorilor din tractul Tinca.

Petru Balint, Teodor Lucaciu, Ioan Stirbu, Georgiu Tomșia, Vasiliu Olariu etc. au binemeritat prin organizarea școlilor conform recerințelor pedagogice.

Dintre toți s'au distins mai mult: Ioan Vidu din Lugoșii pe terenul musical, care mai vartos după absolvarea Conservatorului metropolitan din Iași (România) a compus diferite piese, atât bisericesci, cât și naționale, ale căror melodii cine le aude rămâne fermecat de frumșeta lor.

Iuliu Vuia, inv. în Banat-Comloș, s'a distins cu deosebire pe terenul literar, scriind „Monografia institutului pedagogic Aradan“; „Școlile românești bănățene în secolul al XVIII-lea“; un curs sistematic de: „Istoria pedagogiei“; a fondat mai multe instituțiuni culturale-economice etc.

Un ôspe.

SCRIRILE ZILEI.

— 17 (29) Maiu.

Limba română în gimnasiul din Lugoș.

Martii s'a ținut în Lugoș adunarea de primăvară a comitatului Caraș-Severin. Viceșpanul Litsch răspundând la interpelarea d-lui Dr. G. Dobrin în cauza suspendării pe un timp a limbii române dela gimnasiul de stat din Lugoș, a dis, că interpelețul a avut dreptate și că în urma intervenirii fișpanului Jakabffy, propunerea limbii române e erăși asigurată. D-l Dobrin nefind de față la începutul ședinței, a luat cuvântul în această estensiune d-l Coriolan Brediceanu, care mulțumind pentru intervenirea fișpanului, a dis, că respectarea dreptului limbii române trebuia observat și fără de această intervenire. Dér, dise d-l Brediceanu, deși se propune limba română, totuși tendințele de-a o elimina sunt vedite. Directorul gimnasiului cere învoierea părinților dela studenți și condiționează admiterea la ascultarea acestui studiu, dela învoierea părinților. Tinerii români, iubindu-și limba, au arătat învoierea părinților, dér decât vre-unul din ei nu dă rezultat îndestulitor din alt studiu, meru i-se face imputarea, că-și pierde timpul cu învățarea limbii române. Aceasta — continuă d-l Brediceanu — e cel mai trist semn al ne-toleranței.

Viceșpanul și fișpanul au răspuns vorbitorului, că studiul limbii române e estandard, de aceea s'a cerut învoierea părinților, apoi că „drepturile statului maghiar“

34 putine de lemn seu de beton. Apa se încălzește cu aburi într'un rezervor mare de unde trece apoi în cădi (putine).

Apa dela Sângeorgiu este alcalinamuriatică, adică conține pe lângă o mare cantitate de carbonat de sodiu și alte cantități mari de clorure metalice.

Esaminând cantitatea substanțelor solide, disolvate în apa din isvorașe 1 și 2 și comparând-o cu alte ape vestite din străinătate, ia locul între cele dela Vichy și Bilin. Renumitele ape dela Faschingen sunt întrecute de apele dela Sângeorgiu, chiar din cauza conținutului considerabil a acestor substanțe. Temperatura apei dela Sângeorgiu este de 11°C (vara) și 12°C (în Octomvre), măsurată la fața locului de răposatul profesor Dr. A. P. Alexi dela gimnasiul românesc din Năsăud.

Prețul băilor reci este de 15 cruceri (30 bani), a celor calde după clase: 40 și 50 cr. (90 bani și 1 leu 10 bani).

Băile fiind situate între munți sunt scutite de vânturi și astfel clima este plă-

cută în tot sezonul băilor. În zilele mai calde temperatura este de 22°R (27°C); în zilele mai răcoroșe seu ploioșe scade rar până la 12°R (15°C). Vegetațiunea din giur, parcurile de arbori umbroși și florile de pe câmpiile din apropiere îndulcesc clima și mai mult, precum și aerul parfumat de miroșurile ozonifere, eshalate de pădurile de brați din munții învecinați.

IV. Taxele băilor.

Direcțiunea băilor este în Năsăud, orașel românesc cu 2800 locuitori, unde este și reședința societății „Hebe“. În timpul sezonului însă administratorul locuesce la băi; biroul seu este în localul băilor și este deschis la ori-care oră a zilei.

Fiă-care ôspe este ținut la sosire a se presenta la administrațiune, care îi dă tote informațiunile de trebuință. Dacă cineva rămâne un timp mai îndelungat peste 2 seu 3 zile, este obligat a plăti o taxă: taxa băilor, care pentru o familie e de 3 fl. (7 lei); pentru o persoană 2 fl. (5 lei), pentru întreg sezonul.

Deore-ce musica cântă în fiă-care zi dimineața și sera, er Joia și Dumineca și la masă, fiă-care ôspe este ținut a plăti o taxă pentru întreținerea muzicii. Taxa muzicii este de 3 fl. 50 cr. (8 lei); pentru familia și 2 fl. 50 cr. (5 lei 50 bani) pentru o persoană pe întreg sezonul.

V. Statistica apel esportate, frecuența băilor.

Înainte cu 30 ani, când băile Sângeorgiului erau mai puțin cunoscute exportul apei era neînsemnat, astăzi însă a ajuns destul de considerabil și de sigur va crește în viitor și mai mult. Etă o mică statistică a esportului:

În an. 1870 se esportau 15,000 litri, în 1880: 60,000, în 1890: 140,000, în 1892: 200,000, 1893 până în 96 aproape îndoită cantitate.

Aceste date dovedesc încă-odată calitatea escelentă a acestor ape. Cea mai mare cantitate se exporță în Transilvania și Bucovina; în anii din urmă însă exportul se face și în România. Fiă-care Român ar trebui să prefere aceste ape apelor din lo-

calitățile ungueresci, cum este Borsecul, Repati, etc.

Apa menită pentru export este închisă ermetic, cu mașine, în sticle de 1/2 L, 1 L, 1 1/8 L.

În localitate costă apa — o sticlă 2 cr. (5 bani); dimpreună cu sticla 10 cr. (22 bani). Având sticlele proprii se plătesc o taxă 1 1/2 cr. (3 bani) pe buteliă. Dacă voesce cineva să-și procure apă, trebuie să se adreseze arăndașului exportului apelor, care stă în orașul Bistrița, actualmente este d-l Lazăr Sajovits, comerciant. O ladă cu 25 sticle costă 4 fl. (9 lei), sunt și lădi cu 50 sticle. La intrarea în România apa este supusă la o vamă de 9 lei suta de chilogramme. În general apa ajunsă la destinațiunea ei în România, după ce s'a plătit transportul, vama, valoarea ei, și alte mici cheltueli costă cam 15 lei 25 sticle, adică cam 60 bani litru. În tot cazul mai ieftină decât ori care altă apă străină.

În raport cu creșterea esportului a crescut și numărul vizitatorilor băilor. Fre-

trebuie respectate și nu e bine a-se ataca profesorii unguri. La această observare îngâmfată d-l Brediceanu a dat expresiune faptului trist, că nouă Românilor ni-s'a lăsat puțin, amar de puțin din ceea-ce am avut, nu se mai ține nimic ce e în lege, ba se croșese legi o scop de a stărpi ori-ce urmă a egalei îndreptății. Sistemul actual de guvernare ni-a confiscat toate drepturile naturale, și chiar miniștrii unguresci dela 1848 s'ar întorce cu dispreț vădând legile de ați pline de miasmele infectului sovinișm... Vorbirea d-lui Brediceanu a făcut cea mai bună impresiune la membrii români ai adunării.

Concert cu corul de copii. Asupra concertului corului de copii, ce se va da Mercuria viitoare, ziua S-lor Constantin și Elena, la 3 ore p. m. în sala festivă a gimnasiunii române din loc, atragem din nou atențiunea binevoitoare a publicului nostru din Brașov și împrejurime. Prețul intrării este lăsat la bunăvoia. Venitul concertului este destinat pentru întemeierea unui fond, din care să se procure costumul național pentru micii coriști și să se acopere și alte trebuințe ale corului. Observăm, că invitări speciale nu se trimit.

Starea sâmbătorilor. Din Câmpia ni-se scrie: Starea sâmbătorilor în părțile acestea până acum e foarte promițătoare. Grâul, secara, orzul, ovășul și oucuruzul sunt foarte frumoase. Timpul însă e ploios, mai tot înorat, din când în când ploii torențiale. Omenii se tem tare să nu o pățescă ca anul trecut, din care cauză se asigură cu grămada în contra grindinei. Săptămâna trecută a căzut o ploie torențială asupra comunelor Balda și mai ales asupra Șermașului, care a făcut mari pagube coloniștilor unguri, dintre cari trei au fost siliți a-și părăsi chiar și locuințele fiind demolate de ploie. Dacă ploile vor înceta, avem nădejde de-o recoltă bună. — P.

Cam tot asemenea ni-se scrie și din părțile Tergu-Mureșului. Pe-acolo încă plouă mereu, ca și în toate părțile țării, din care cauză omenii s'au întârziat tare cu sâmbătorul oucuruzului, ba unii încă nici acum n'au isprăvit cu sâmbătorul. În părțile acele mai băntue și băla de porci. Din 500 de porci ai baronului Solymosy din Tirimia mare abia au mai rămas 15; porcii mari încă pier, der în număr mai mic.

Morțea unui cadet român. Din Chișinău-mare se anunță: În gara de aici se întâmplă în 27 c. un caz senzațional. Cu trenul accelerat de dimineața sosi în Chișinău-mare, dela Timișoara, un tineru cu numele Axentie Theodorovici, elev în cursul II al școlii de cadeti din Timișoara, sul preotului român din Etoica, așteptând trenul ce vine dela Becloherecul-mare, ca o acesta să călătorească acasă la părinți. În momentul când tinerul cadet își puse piciorul să se suie în tren, de-odată îi tremură tot trupul și cădă jos fără simțiri. După câte-va minute el muri. Părinții au

fost însoțitați telegrafic despre trista întâmplare.

Furt într-o biserică. Pe cum oțim în „Kolosvár“, un hoț și răufăcător a intrat ieri noapte în biserică română gr. or. din Clușiu, furând din lada bisericeii câțiva florini. Făptuitorul e urmărit.

Cei ce călătoresc cu trenul au să-și însemne bine, că cu începerea zilei de Marti, 1 Iunie n., la gările din țera noastră nu se va mai da semnul de plecare a trenurilor prin clopoțel, ci numai prin strigare, care eventual va fi însoțită și de sunetul unui mic clopoțel de mână. Călătorii deci vor avea să se suie pe tren când îi va înștiința conductorul, căci clopoțelul nu se va mai suna.

Constituire. De pe Valea Mureșului ni-se scrie: Invetătorii din tractul Aiudului întrunit la 8 Mai n. în școala română gr. cat. din Aiud pentru a-și constitui comitetul reuniunii invetătorilor acestui departament. Au fost aleși d-nii: Aurel Pop, invet., în Aiud, președinte; Basiliu Timbuș, invet. în Mișoreac, notar; Iuliu Domșa invet., în Peșloca, casar; N. Bucur invet., în Timpăhaza, bibliotecar. Pentru adunarea generală constituantă ce se va ține la Blășiua a treia și de Rosalii au fost aleși delegați d-nii: Cornel Crișan invet., în Teușu; Nichifor Frățilă inv. în Ciunbrud și N. Marian inv. în Mihalț. — *Mureșanul.*

Classificațiune de cai. Magistratul orașenesc din loc, pe baza comunicatului din 8 Martie a. c. Nr. 2618, aduce la cunoștința tuturor proprietarilor de cai aflați pe teritoriul acestui magistrat, că în 4 și 5 Iunie n. c. au de a-și prezenta fiă-care oai pentru clasificare în târgul de cai din Brașov. În 4 Iunie sunt de a-se prezenta oaii proprietarilor din Brașov-cetate, Scheiș, Blumena, Dârste, Timișu de sus și de jos; în 5 Iunie din Brașovu-vechiu, Stupini și fabrica de zahăr. Începutul clasificărilor în fiă-care și dimineața la 7½ ore. Cei ce nu se vor prezenta, vor fi pedepsiți.

Manevrele din vara aceasta. Am amintit mai de multe ori despre manevrele din vara aceasta, la cari și Majestatea Sa împăratul nostru va lua parte. Ordinea, în care au să se facă manevrele în est an, deja s'au stabilit definitiv. Astfel corpul I de armată din Cracovia și al II-lea din Viena își vor sfîrși manevrele în est an în împrejurimea dela Prerau, unde va fi de față și monarhul nostru. De aci Majestatea Sa va merge în Dalmația, unde va asista la manevrele armatei comune și la cele ale marinei. După sfîrșitul acestora Majestatea Sa va asista la manevrele corpului IV din Budapesta și V din Pojun, ce se vor ține în jur de Totis.

Ploi mari și ruperi de nor. Din Mișcolț (Ungaria) se telegrafază cu data de 27 l. c.: Asupra comunei Putnoc și împrejurime se descarcă o ploie torențială im-

preună cu rupere de nor. Mulți omeni au trebuit să alerge la locuri mai înalte, ca să scape de inec. O parte mare a țintului stă sub apă. Din Mad asemenea se anunță mari ruperi de nor, așa că mulți omeni au pierdut tot ce au avut și au rămas în cea mai mare miserie. Și vieții omenești au cădă jertfă tempestății. Din Orșova se telegrafază, că în urma ploilor mari și a ruperilor de nor din zilele din urmă riuul Cerna s'a umflat repede, așa că locurile de cură dela băile Erculane au fost pentru scurt timp inundate. Se surpă și un deal, în urma căreia noua clădire ale restaurantului „Herzog“ a fost dărâmată. Apa strică pe mai multe locuri zidul canalului, ce duce la aparatul electric, astfel că mașinile au fost împiedecate de a funcționa trei zile și locul de cură rămase neluminat. Acum însă s'au reparat toate.

Direcțiunea tramvaiului din loc aduce la cunoștința onoratului public, că la dorința și pentru comoditatea publicului, dela 1 Iunie n. c. se pot face abonamente lunare, semestrale, pe jumătate de an și pe un an întreg, pentru călătorirea pe tramvai cu prețuri foarte moderate. Prețul abonamentului, precum și folosirea biletului de abonament se vor face cunoscute prin publicare. Mai departe se aduce la cunoștință, că peste lunile de vară se vor pune în circulația cupee deschise de toate părțile, numite cupee de vară, pentru ca publicul călător să poată vedea și admira frumoșele ținuturi de prin prejur și pentru ca în decursul lunilor călduroase de vară, aerul din cupee să fiă mai curat și răcoros. Punerea în circulația a acestor cupee de vară se va face cel mai târziu la sărbătorile Rusaliilor (calendar Gregorian).

Despre preotul Kneipp, vestit pentru modul lui de vindecare cu apă a o mulțime de băla, s'a fost făcut vorbă prin gazete, că ar fi murit. Știrea aceasta nu era adevărată, căci din Wörishofen, unde se află locul de vindecare a lui Kneipp, se scrie, că bătrânul preot, care se bolnăvise de mult, acum se află cu mult mai bine. E interesant, că la vestea neadeverată despre morțea lui au sosit la Wörishofen o mulțime de cununii funebrele și telegrame din toate părțile lumii.

Musica orașenescă va concerta mâine sêră, Duminecă, în grădina dela „Pomul verde“, eventual în pavilionul de sticlă. Începutul la 7½ ore. Intrarea 30 cr. — Aceeași musică va concerta Lună la 5 ore p. m. pe promenadă.

Pentru cei ce voesc să neguțătorescă cu peșce. Ni-se împărtășese, că mulți țărani de-ai noștri nu numai din Ardeal, ci și de prin Banat și părțile ungurene, au încercat în decursul postului Pasoiilor să neguțătorescă cu peșce, procurându-și marfa dela marele magazin de peșce al d-lui Ioan N. Bidu din Brașov, (Tergul Straelor Nr. 25). Celor ce au încercat nu li-a părut rău,

căci cu marfa au fost multămiți și au putut s'o petreacă repede, rămânându-le și un câțig de-ajuns, ba unii au repetat comanda și de câte 2—3 ori. Punem deci din nou în vedere celor ce vor să neguțătorescă cu peșce sărat, precum și altor amatori, marele magazin al D-lui Ioan N. Bidu, dela care se poată comanda în ori-ce timp, în măsură mare ori mică, tot felul de peșce, icre roșii tescuite, apoi măsline, stafide, smochine, roșcove, toate cu prețuri moderate și de bună calitate. E de recomandat, ca comenzile să nu fiă mai mici de 5 chilograme, deoarece la postă tot atât de mult se plătesce pentru 1—2, ori 3 chilograme, ca și pentru 5.

Cătră publicul român din Brașov.

Pe mâine, Duminecă, orele 2 d. a. este convocată adunarea generală a „Asociațiunii pentru spriginirea invetăcăilor și sodaliilor români din Brașov“, în sala de desemn a școlilor medii.

Rog și pe calea acesta pe toți o. dd. membrii fondatori, ordinar, pe toți măestri și industriașii români, cum și pe toți stimații dd. din localitate, cari se interesază de prosperarea acestei societăți, a participa în număr cât mai mare la adunarea generală.

Intre momentosele obiecte dela ordinea zilei este și alegerea noului comitet pe următorul period de 3 ani.

Brașov, 29 Maiu 1897.

N. P. Petrescu m. p.
președinte.

Esamene la sate.

Lăscud, 23 Maiu 1897.

În comuna noastră Lăscud esamenul cu școlarii s'a ținut în 21 Maiu. În această comună funcționase înainte ca invetător d-l George Bucur aproape 30 de ani, der foarte cu puțin rezultat. Densul însă a abjîs încă în vara anului trecut și oficiul invetătoresc l'a ocupat d-l Emiliu Frâncu.

În urma stărei nepreparate, în care acest tiner invetător a aflat pe elevi am rămas uimit de progresul făcut într'un singur an și de răspunsurile precise și corecte ale școlariilor, cari s'au prezentat la esamen în număr de 50.

Au luat parte la esamen d-nii: Niculae Pop notar tractual, Iosif Socol paroch, Moise Birtalan notar cerc. Mauthütz Oskar sub-notar, George Muntean proprietar, Ioan Doctor paroch, Emiliu Almășan comerciant, Filon Bichiș inv., precum și mai mulți poporeni. Pe masă erau așternute clasificățiunile școlare în două esemplare, ocupațiunile de esamen, anume: din limba română 28, din limba maghiară 26, — precum și programul esamenului, în care era însemnată, materia ce s'a propus din fiă-

cuența a variat în anii dela 1870 până la 1890, dela 200 până la 400 persoane și dela 1890—96 dela 400—500 persoane la seson, afară de persoanele, cari în trecut stau câte-va zile seu vin anume în Dumineci și sărbători spre a petrece câte-va ore plăcute.

VI. Petreceri, distracții, excursiuni.

Deși la băile dela Sângeorgiu viața este în general liniștită, totuși poată omul afla petreceri și distracții destule.

Dimineața în timpul curei de apă, dela 6—8, cântă musică la isvoraile de sus. Aprupe în fiă-care sêră dela 6—7 ore, când musică cântă la fântâna principală, se dansează afară, în aerul curat, pe podelă naturală, curată și tare, compusă din tuf calcaros. Aprupe în fiă-care Duminecă este bal seu concert.

Cele mai frumoșe distracții însă sunt excursiunile, ce se fac în unele localități din apropiere seu în munți.

Ținutul întreg de pe Valea Someșului, începând dela Năsăud, capitata fostului

district al Năsăudului (dela anul 1860—1876), este muntos și romantic. Munții acestui ținut sunt compuși din ramuri ale Carpaților, cari își recoresc pôlele în undele cristaline și sgomotose ale riuului Someș, formând lanțuri nesfîrșite de dealuri, monticuli și munți înalți, acoperiți cu păduri dese și umbröse de fagi, brași și molifți. O mulțime de vălcele limpede ca cristalul se rostogolesc prin ramificațiunile Carpaților, vîrsându-se în Someș.

Cele mai însemnate localități pentru excursiuni sunt:

1) Orașelul Rocna, 15 km. departe de Sângeorgiu (1½ oră cu trăsura), are peste 3000 locuitori. Până la an. 1242 Rocna era un oraș mare și avea peste 40,000 locuitori. Fiind la granița Transilvaniei și a Bucovinei, respective a Moldovii, avea o mare importanță comercială. La 1242, când cu invasiunea Tătarilor, orașul a fost ars și dărâmat; astăzi nu se mai ved din vechiul oraș decât ruine și canale subterane. Biserica românească actuală este zidită pe ruinele unei vechi biserici în stil gotic. În

Rocna este și direcția minelor de argint și plumb, care se exploatează și se află la o depărtare de vr'o 15 km. de aici.

2) Băile Anieșului (seu Domhat) la depărtare de 11 km. de Sângeorgiu și 3 km. dela Rocna. Aceste sunt tot muriatice-alcaline, conțin însă și sulfur și sunt aședate pe malul drept al Someșului, pe vîrfel unui con de tuf calcaros. Și aici sunt stabilimente pentru băi, otel și case de locuit, însă în număr mai mic, asemenea și abundența apei este mult mai mică ca la Sângeorgiu. Aceste băi sunt proprietatea fostului ministru ungar conte Andrei Bethlen.

3) Valea-Vinului. Cele mai plăcute excursiuni sunt la Valea-Vinului, o localitate situată într-o vale îngustă, jur împrejur încunjurată de munți, ai căror piscuri adese-ori sunt ascunși în nori. Un drum bun, serpentin, duce dela Rocna la Valea-Vinului, pe lângă riușorul repede numit „Isvorul“, cu apa lui negră din cauza deosebitelor substanțe, ce le aduce dela spălătoarele minelor de argint și plumb.

La drépta și la stânga se ridică cöste stâneöse, lunci pline cu flori carpatine seu brădet verde.

Panorama se schimbă la fiă-care călăgătură a drumului, er înainte noastră se ridică falnic piscurile pleșuve ale Ineului și ale altor munți înalți.

La Valea-Vinului este un isvor de apă muriatică-alkalină, care isvoresce din stânci de porfiră. Înainte cu vr'o 30 de ani rezervorul fântănei era o scorbura de copac, astăzi însă este făcut din piatră. Apa este mai rece ca cea dela Sângeorgiu, abundența ei însă mai mică. De aici se pot face excursiuni în munți pe jos seu călare.

În Valea-Vinului se gășesc mai multe case, proprietăți mai ales ale minarilor, și se pot căpeta odăi de locuit. Măncare se poată căpeta într'un restaurant destul de bun și frumos.

La Valea-Vinului se află și cuptorele de topire ale mineralelor de argint și plumb, cari se aduc din minele situate la o distanță de vr'o 2 ore, mai sus în munți.

care obiect, separat la fă-care despărțământ.

Peste tot succesul a fost peste așteptare bun. Au eselat mai cu seamă din limba română prin cetitul clar și la înțeles, și prin declamarea posesiilor; din aritmetică prin lucrarea cu ușurință a temelor referitoare la cele patru operațiuni. Ne-au delectat mult prin cântarea unor poezii alese de-ale noastre, precum și prin discursurile școlărilor atât la început, cât și la sfârșit, îndreptate către d-l protopop, preot și oșpeți.

In fine delegatul examenului prin o vorbire frumoasă indemnă pe elevi la învățatură și mulțami d-lui învățator pentru stăruința, și progresul frumos dovedit.

Să dea Dumnezeu ca în toate școlile noastre să se facă astfel de progres pentru binele și luminarea poporului.

Un oșpe.

Școala „millenară“ din Bran și catechisarea ei.

Răspuns.

Moeciul inferior, Aprilie 1897.

Onor. Redacțiune! Pentru-oa onor. public cetitor al „Gaz. Trans.“ să nu fiă dus în rătăcire prin cele ce s'au scris în N-rii 65, 66, 67 din a. o. sub titlul de mai sus, și basat pe principiului: „*audiatur et altera pars*“ binevoit. Vă rog, în interesul adevărului a da loc spre publicare și răspunsului meu în această afacere.

Din capul locului declar, că nici nu era se fac această, d-er cedând insistenței mai multor prietini ai mei, și ca lumea să nu dăcă: „*Qui tacet consentire videtur*“, m'om decis totuși a răspunde, d-er în scurt, căci cu persoane, cari n'au curajul de-a păși cu numele pe față, nu voesc a sta mult de vorbă.

Trecând peste introducerea lungă a acelor articuli, în care introducere d-l corespondent întrebunțază atributele cele mai semnificative, numai ca pe mine să mă înfățișez în cea mai posomorită oglindă, și aducându-i aminte d-lui corespondent dăca: „*stilul este omul*“, mă opresc a constata că:

1) D-l corespondent scrie neadevăr, deoarece înainte de a pleca la Pesta *nică silvicultorul comitatens Hajdu și nică veterinarul Mark nu s'au abătut pe la mine, ca să confereze cu mine în chestiunea înființării școlii millenare. Cu atât mai puțin adevărat este și aceea, că eu pe d-l Hajdu l'am imprumutat atunci cu 100 fl.* Corespondentul „X“ să nu dea spre publicare povești între articuli serioși, oi poveștile să le lase pentru foiletoane; ă ironia, că atunci când ce doi angloași au plecat la Pesta, „eu li-am cetit și i-am blagoslovit să sibă noroc la drum“, să o fi lăsat pentru un diar umoristic.

2) Asemenea scrie neadevăr corespondentul când constată, că în școala de stat din Bran sunt din parochia mea 12 elevi, ă în școala centrală *nică umul*.

Adevărul e, că în școala de stat sunt

vre-o câțiva copii din parochia mea, d-er apoi sunt și din alte parochii: Șirnea, Peștera, Pôrta, Cheia, deoi nu toți sunt din parochia mea, deși această este cea mai înpopulată. Că acei copii s'au dus în școala de stat, nu preoții lor pôrtă vina, oi părinții lor, având liberă voia a-și trimite copiii și la altă școlă; cu tot sfatul, ce li-se dă, au voit să facă așa—și n'ai ce le face.

In școala centrală confesională nu e drept, că nu e nici un elev din parochia mea, deoarece și în acea școlă *sunt elevi* din parochia mea; întrebe corespondentul direcțiunea numitei școle și să se convingă.

3) Scire despre catechisare eu am avut numai atunci, când am fost denumit; oa să vânez acest post *prin trimiterea copiilor, nică prin gând nu mi-a trecut*; d-er n'am ce face d-lui corespondent, decât în urma fantasiei sale aprinse a ajuns la atâtea combinațiuni și halucinațiuni.

4) Școala de stat *nu este pe teritoriul nică parochial, d-er nică comunal al Simonului* d-er apoi *nică pe teritoriul parochial al Porții ci pe teritoriul central brănean*, ceea ce se pôte dovedi și prin matriculele parochiale din Moeciul inf., că preoții din Moeciul inf. *au făcut servicii profesce* (boteze ș. a.) la angloașii români din centrul Branului.

Să nu se mire așa-d-eră d-l corespondent, pentru ce *tocmai eu am fost denumit*, deoarece *am fost în drept* a fi denumit, și nu-mi cunosceam datoria de preot, decât nu primiam această denumire, ca să propun studiul religiunii elevilor noștri. Autoritățile noastre superioare bisericesti anume ne impun, ca să ne interesăm de propunerea studiului religiunii elevilor, d-er necum să ne oprăscă. Te întreb, d-le corespondent, că după ce preoților noștri nu li-a fost posibil de-a reține pe copii dela cercetarea școlii unguresce de stat, făceam eu ore bine, decât 15 copii adunați din tot Branul la școala de stat, îi lăsam fără a-le propune religiunea? Nu lăcomia după 100 fl., oi datoria de preot m'a făcut să iau asupra-mi catechisarea elevilor noștri.

Motive la denumirea mea n'au fost merite anterioare câștigate pentru școala de stat, oi aceea, că eu locuind mai aproape de centrul Branului și, fără a mă lauda d-eră, fiind și teoretice mai bine calificat, s'au luat în considerare aceste împrejurări, și așa am devenit *tocmai eu* denumit.

Poetul nostru Andreiu Mureșianu în „*Deșteptă-te Române*“ al său dăca: „*Pe voi vă nimiciră a pismei răutate și ôrba neunire...*“ Pisma, că decât nu sunt eu, să nu fiă nică altul, a stricat și strică mult cauzelor noastre...

Să n'ai friică în cele din urmă, d-le corespondent, că delurile și văile Branului nostru, înființându-se această școlă, care nu e alt ceva decât transformarea școlii de mai înainte catolice în școlă de stat, vor răsună în curând de altfel de oănțece, pe cât timp poporul de aici este atât de conservativ.

Acestea spre lămurirea publicului cetitor, ca să nu credă cele scrise în articuli corespondentului „X“; ă ca de încheiere îi promit d-lui corespondent, că pentru cazul, când din nou voiu fi lovit în onorea mea pe nedrept de d-nsul, pe cale diaristică nu mă voiu mai întelni, oi voiu căuta a ne lămuri înaintea juriului judecătoresc.

Cu totă stima,
Georgiu Enescu,
paroch în Moeciul infer.

Literatură.

Băile dela Sângeorgiu român. D-l N. D. Miloșescu, proprietar de tipografia și librăria în Tergu-Jiu (România), ca recunoscută pentru vindecarea bôlei de fcoat, de care a suferit, a tipărit pe cheltuelă propriă o mică broșură, ce se vinde în folosul băilor dela Sângeorgiu și costă 10 cr. Scriitorul acestei broșuri este d-l profesor I. Moisilă. D-sa face în această broșură descrierea amănunțită a băilor dela Sângeorgiu din toate punctele de vedere, basat pe date și constatări ale mai multor bărbați și scriitori de specialitate, adunând la un loc tot ce pôte fi de folos publicului, care dorește a face cură la aceste ape folositoare. În text se cuprind și câte-va clișeurii și o tabelă comparativă a apelor mai cunoscute în Transilvania (Sângeorgiu român, Vălecele, Tușnad, Boreac, Zizin etc.) și o altă tabelă comparativă a apelor minerale mai cunoscute în Europa. Din aceste tabele reese, că băile din Sângeorgiu, singurele băi românesce în Transilvania, în privința puterii lor vindecătoare sunt a se număra printre cele dintâii băi nu numai dela noi, oi și din străinătate. Cuprinsul broșurei se pôte vedea mai bine din foiletonul nostru de astăzi, în care însă nu sunt cuprinse și analizele chemice și alte amănunte, ce se află în broșură.

Pentru cei ce voiesc să jôce teatru am scos în broșură separată frumoasă comediă în trei acte Săpătorul de bani, localizată de Antoniu Pop, — e o piesă instructivă, ușoră și forțe potrivită pentru popor. Broșura conține 42 pagini și se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“, în Brașov pentru prețul de 12 cr. Trimisă prin postă 14 cr.

Istoria Pedagogiei de V. Gr. Borgovan a ăsit deja de sub tipar în editura librăriei H. Steinberg din Bucuresci (Strada Șelari 18). Prețul 3 lei. Se pôte procura și prin administrația diarului nostru.

Despre Religiune și Credință

I.

Sub numele de religiune se înțeleg frica, respectul, rușinea de Dumnezeu, cu alte cuvinte, toate sentimentele, care se nasc în inima

omului în urmarea ideii de Dumnezeu, de care omul cunósce, că at-ărnă.

Religiunea este o legătură între Dumnezeu și om, prin care se realizează unirea omului cu Dumnezeu. Ea este în general o referință de pietate a ființelor celor raționale, libere către ființa Dumnezeescă.

Religiunea este omului ceva natural, este înăscută omului în acel înțeles, încât omul posedă în însă-și natura sa cea spirituală capacitatea pentru unirea sa liberă cu Dumnezeu.

Religiunea, pe care am primit-o în moștenire sântă, și neatinsă dela părinții noștri, și pe care și noi asemenea o lăsam următorilor noștri, cuprinde întâiu dogmele, pe care suntem datorii a-le crede; al doilea poruncile, pe care trebuie să le împlinim, și al treilea sfintele servicii și taine, în care datorim a fi părtași.

Religiunea face pe om spiritual, este hrana sufletului și condiția neapărată a ființei omului, fără de care el nu ar ave scop în lume, nu s'ar cunósce ce este, și ar fi în contra cu sine și cu natura. Tot omul, după ce începe să cugete, simte, că are mai întâiu atâtea nedumiriri, câte sunt și lucrurile ce-l încungiuă; al doilea atâtea dorințe și plăceri, câte și fenomene plăcute sunt în lumea această; și al treilea atâtea lipse, câte are sufletul și trupul, în care este cu neputință să nu cadă omul în această viață nestabilă și prefăcătoare. Să ne întrebăm acuma, cine pôte să ajute omului în toate acestea? Cine dă putere omului la îndestularea atâtor nevoi sufletesti și trupesti? Cine ne pôte abate și reține dela fapte rele și a ne conduce pe calea virtuții? Cine pôte mângăia pe om în întristările acestei vieți? Cine ne încuragiază în ôra morții, când totul ne părăsesce? — Singură numai religiunea creștină ne pôte ajuta în toate acestea.

Decă însă religiunea este de un mare interes pentru fă-care om, pentru societatea noastră este de un interes cu mult mai mare. Acesta o dovedesce starea morală a societății noastre de astăzi. De unde provine indispoziția generală la noi? Din ce cauză suntem toți nemulțămiiți și suferim? — Din cauză, că s'a răcit între noi credința în Dumnezeu și cu această s'a slăbit și dragostea deapropelui. Din această cauză s'au slăbit legăturile societății, cele mai tari și mai principale, care legă și țin în armonie pe toți. Și din toate acestea ne-am ales și noi, séu mai bine dăca am câștigat și noi egoismul și interesul, acest vițiu rău al societății omenesce. De aceea astăzi fă-care nu îngrijesce de ni-

VII. Terapeutica și efectele apelor.

Decedatul profesor Dr. C. Sigmunt dela Universitatea din Viena, într'o scriere a sa despre apele minerale ale Transilvaniei, recomandă apele dela Sângeorgiu, ca escelente pentru următoarele bôle: febrele învechite, infarstele de splină și ficat, debilitățile funcțiunilor organelor digestive, ale debilităților intestinale ale hemoroidelor, ale blenoraelor și ale catarelor de uterus, catarele crónice de plumăni, petrele din beșică și rărunchi, scrofulele, tot felul de debilitări nervose, hypochondria, hysteria, anomalii de menstruație etc.

Efectele apelor minerale constau în vindecarea bôlelor. Vindecarea însă at-ărnă dela deosebitele combinațiuni chimice dizolvate în apele minerale.

La unele bôle, sp. es. la reumatisme, podagră, se forméză săruri la închieturi și se petrifică — omul umblă rău séu de loc, având dureri mari. Decă însă se folosesece o apă minerală, ce conține astfel de substanțe, cari dizolvă acele săruri, omul se pôte vindeca.

In apele dela Sângeorgiu se află o multime de astfel de substanțe de un efect escelent *).

Acidul carbonic legat de săruri are proprietatea, că recoresc stomacul, stămpără setea, face ca să curgă în mai mare cantitate sucurile stomacului, lucréză asupra intestinelor, ca să se misce mai bine. Stomacul însă la rândul lui influențază și asupra ficatului, a splinei, a rărunchilor și a beșicii urinare. Toate organele lucréză mai repede, produc sudori și plumăni dau afară aerul cel rău.

Un învățat a spus, că acest acid trece în sânge numai decât se bea pe „inima gólă“. Efectele lui cele d'întăiu sunt, că alungă grăța, când voim să oprim v-ersătura și să se liniștescă nervii iritați ai stomacului. După masă amestecată cu vin este asemenea forțe digestivă.

*) Aceste date sunt luate după „apele minerale“ dela Sângeorgiu-român de Dr. Leon Mureșianu medic și profesor de igienă la institutul pedagogic-teologic din Caransebeș.

Alte efecte sunt, că împedecă grămădirea sângelui la cap, tocmesce stomacul și silesece beșica urinară la străcurarea apei (în bôla de apă); lucréză contra sucurilor nenaturali ale stomacului și ale intestinelor, produce poftă de mâncare, depărtéză sgărcii de stomac (spasmurile), reguléză necesitățile trupului, influențéză asupra petrelor din beșica fierii și din cea urinară, asupra contractiunilor de muschi, asupra petrificațiunilor dela închieturi etc.

Acidul carbonic întăresce corpul, sécă grăsimea și desvôltă muschii, reduc la starea normală organele, cari și-au mărit volumul prin bôle séu excese, spre es. la fcoat, splină; lucréză cu bun rezultat asupra diferitelor umflături (uimile, gușe, etc.); lărgesce canălele acoperite cu pelițe mucose, cum sunt canalele beșicii fierii (la gălbinare), intestinul gros, canalul urinar, a uterus-ului, a gâtului etc., precum și tuburile plumănilor, atacați de catar séu de aprindere (la pneumonii).

Drumul, ce visitorii din România

il pot face este: Pentru cei din Oltenia: peste Tergu-Jiu — Petroșani, de aici cu drumul de fier la Piski — Alba-Iulia — Teiuș (Tövis) — Cucerdea (Kocsárd) la Apahida (Clușiu) — Dej — Bistrița. (Séu dela Cucerdea direct Bistrița). Linia peste Apahida-Dej-Bistrița este mai comodă.

Pentru cei din Muntenia: peste Râmnicu-Vâlcei la Sibiu, de aici cu drumul de fier peste Copșa mică la Teiuș și de aici ca mai sus.

Pentru cei din partea Bucurescilor: peste Predeal - Brașov - Copșa-mică - Teiuș, apoi ca mai sus.

Dela Bistrița la Sângeorgiu, cam 3 ôre, cu birje bune și încăpătoare, cari costă 4—6 florini (8—12 lei).

Pentru cei din Moldova: peste Ițcani-Suceava-Câmpu-lung. De aici cu trăsura la Sângeorgiu v'ro 8 ôre.

Pentru comoditate recomandăm visitorilor a se provedea cu banii austriaci.

mic alta, decât numai de interesul său propriu.

Etă d'ér, din ce cauză domnesce astăzi la noi înșelăciunea, minciuna, lingușirea, nerecunoștința, și alte rele, care se fac în cea mai mare parte a societății și produc nemulțămirea generală.

Toți pronunță cuvântul religii; d'ér puțin sunt cari o înțeleg și puțin cari învață a-o pricepe; ba din contră, mulți o desprețuesc și vorbesc de ea ca de un rău, ce nu aduce nici un folos. Și acesta din cauza neînvețării și nesciinței. Indiferența, ce predomină față de religie, s'a întins într'un mod atât de simțit în neamul nostru, încât, decât străbunii noștri ar eși din morminte și ne-ar vedea pe ce treptă de decadență ne aflăm cu religia, acest neprețuit tezaur, pentru care ei și-au sacrificat averi și chiar viața, și care singură ne-a scăpat din ghiarele piârșării ca națiune, apoi cu mare durere vom spune, că pe mulți nu ne-ar mai cunoșce că suntem urmașii lor.

Așa vedem pe mulți bărbați de valoare în profesiunile lor, d'ér foarte străini de religie, care singură dă părții noastre spirituale adevăratul, preț, cum și conduitei noastre direcțiunea dreaptă și folositoare; acestea toate nu sunt, decât fructul ușurinței și al unei vieți cu totul materialiste.

Acestor omeni le vine foarte greu a fi religioși și a împlini morală Mântuitorului Isus. Le place mai bine a lăsa direcțiunea cugetărilor și conduitei lor norocului, împrejurărilor și conduitei lor. Vietuesc foarte ocupați de considerațiunea lor socială, și prea puțin de valoarea lor morală.

Indiferența cătră sânta Religie este indiferența cătră cele mai înalte cerințe ale rațiunii, căci învețătura Mântuitorului Isus este în cea mai perfectă armonie cu lumina rațiunii, cu vocea naturii și a conștiinței, care este organul Provedinței. Indiferența cătră Religie este o crimă contra suveranității sufletului, căci numai sufletul este care înalță natura umană mai pe sus de natura animală. Fiă-care trebuie să fiă luminat de aceste adevăruri, convins fiind-că Religia ce ni-s'a dat de Domnul nostru Isus Christos, n'are alt scop, decât fericirea noastră.

A rămâne cine-va nepăsător cătră Religie, însemnă a rămâne indiferent cătră fericirea și demnitatea sa.

Generațiunea tânără în cea mai mare parte nu crede în religie, pe când bătrânii încep a căde în nepăsare față de ea. O mare durere ne cuprinde pe toți, vedând, că mulți și dintre tinerii noștri caută a lua în râs și a batjocuri lucrurile religioase și — ce e mai trist — tocmai prin aceasta ei vor să facă pe alții să credă, că sunt omeni de o „cultură“ superioară și omeni „învețați“. Religia și observarea poruncilor ei a ajuns a se considera ca un lucru ce este numai pentru bătrâni; cari nu se țin de ideile moderne și nu corăspund civilizațiunii, fiind inimicii ei.

De unde vine această rea voință în contra religiei creștine, care prin fructele ei cele salutare, ce a adus omenirii, merită totă recunoștința și respectul tuturor! Cum se pôte explica, că tocmai această venerabilă mamă a păcii și progresului este espusă la dispreț și ura acelora, cari se fălesc a fi filii civilizațiunii?

Prof. Dr. Elefterescu.

Amintiri dela 10 Maiu 1881.

Cu mai multe zile înainte de 10 Maiu, în 1881, Consiliul de miniștri, cu aprobarea Domnitorului hotărise ca să se făureze coróna primului Rege al Românilor, din un tun luat dela Turci, la Grivița ori Plevna. Forma corónii odată alăasă, arsenalul armatei fú însărcinat cu lucrarea.

În același timp eu eram însărcinat să comand la cassa Resch, — căci M. Sa în patriotismul său ținea să se facă în țeră, — coróna de aur pentru M. S. Regina.

Mai multe zile avui grija să urmăresc aceste lucrări și în același timp scrieam hrisovul de fundare al regalității și apoi veghiam la esecutarea de abilul regretat litograf Weinberg a ilustrațiunilor acestui document.

Cu ce nerăbdare și cu ce fericire totuși, urmăream, și după și, transformarea bulgăruului de aur, în corónă, sub ciocanul abilului bijutier! Împreună cu iubitul meu coleg, ministru de război d-l general George Anghelescu, priveam în fiă ce și la transformarea fragmentului tăiat în un tun dela Plevna în Coróna de oțel al primului rege român! Prin o optică a sufletului noi le vedeam aceste coróni strălucind pe capul a unei serie de monarhii, din generațiune în generațiune și proclamând cu neamuit glas, pe de-o parte gloria neuitată a armatei române în războiul din 1877, sub comanda și sub conducerea vitezului ei căpitan Carol I, și pe de alta dreptul de a fi al Regilor națiunii române!

În prețina lui 10 Maiu în o trăsură de gală a curtei, însoțit de o gardă de onoare, transportaiu ambele coróni, pe perine de catifea roșie la Metropolie, unde primite cu rugăciuni de P. S. Metropolit, și de înaltul cler fură aședate în fața iconostasului, și păzite tot timpul nopții de domnii oficeri din diverse arme.

Dela Metropolie, după bine-cuvântarea bisericeii, corónile fură aduse la Palatul regal, de colegul meu ministru de război d-l general G. Anghelescu, tot cu parada, cu care eu le transportasem în ajun la Metropolie. La palat ele fură aședate pe o masă bogată lângă tronuri.

În dimineața zilei de 10 Maiu, ploile care de câte-va zile nu mai conțineau, de se revărsaseră apele în unele părți ale țerei, amenințau să împuțineze frumusețea ceremoniei și a paradei, ce după programul întocmit, se anunțau admirabile.

În curtea Metropoliei construisem un anfiteatru lucos împodobit, privind spre biserică. La mijlocul lui se ridica un înalt și somptuos baldachin. De aci aveau MM. LL. și augusta familie să asculte rugăciunile prelaților și aci aveau să semneze hrisovul de fundare a regalității.

Acum totul era gata și tot guvernul aștepta jos la colónile din valea dealului Metropoliei sosirea MM. LL.

Și ploia ér începuse...

Am înțeles atunci nebunia împăratului persian, bătând valurile mării să se astempera.

— Ce fel de ministru de culte esci D-ta, colega, imi dișe glumind nemuritorul meu amic C. A. Rosetti? Cum de n'ai atăta trecere la Dumnezeu, să ne lase în pace cu ploia?

— Nu e vina ministrului de culte, răspunsei lui, ci a ministrului de lucrări publice...

— Cum așa? reclamă Rosetti.

— De sigur, răspund eu; ministrul de culte a trimis jalba la Dumnezeu, în timp util și i-a cerut să nu plouă, d'ér mesagiul meu n'a putut răzbi până la Dumnezeu, din cauză, că n'a putut trece peste girle fără de poduri... D-l ministru Dabija nu s'a îngrijit să nu le ia apele tocmai de 10 Maiu!...

Risului omeric al colegilor miniștri, succedă semnalele de sosire a cortegiului regal.

Noroc, că tocmai se oprise ploia.

M. S. Regele sosi călare însoțit de o suită estra-ordinară?

M. S. Regina venia în cortegiul în o trăsură făcută special pentru încoronare, încărcată cu flori. Numai la pas, dela Pa-

lat la Metropolie, putu înainta cortegiul, prin valurile imense ale mulțimei, care aclama cu urări nesfârșite pe monarhi. Tunu bubuia, muzicile întonau pretutindenea imnul național, ér drapelele și ornamentele de flori, ghirlande, portrete, scânteind acum sub rațele sôrelui transformaseră strada Victoriei în un admirabil salon de bal.

Nu, nu vôiți uita nici-odată impresiunile sufletesci din această zi mare!

După rugăciunile bisericeii, MM. LL. semnară hrisovul, în aclamațiunea imensei adunări, apoi cortegiul se reformă și luă calea înderet.

V. A. Urechia.

Loc deschis*)

Deschidere de oțel la Tușnad.

Aveți onoare a aduce la cunoștința onoratalui public iubitor de băi, că în 1 Iunie n. c. vom deschide oțelul „Schweiz“, aflator la băile dela Tușnad, care se bucură de un bun nume și pe care l'am arangiat din nou cu cea mai mare îngrijire și corăspunător pretenșiunilor timpului.

Întotdeauna stau la dispoziția publicului vinuri ardelenesci manipulate bine și curat, precum și o eminentă bucătăria ungară, franceză și română. Apartamente de locuință pentru familie, arangeate cu cea mai mare îngrijire, se pot închiria și pentru sezonul întreg. Informațiunii dăm cu plăcere în ori-ce timp.

Publicul, care face excursiuni, este servit punctual și pe lângă cele mai favorabile prețuri.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin al ou. public.

Pferschy și Schermann,
otelieri.

„Clubul de politeță“ al copiilor.

În Anglittera sunt societăți de cum-pătare pentru adulți și o societate de politeță pentru copii. Întemeiatorii acestei societăți au primit dela principii, că la copii este un fond de egoism, care se traduce prin grosolanție, și că mijlocul cel mai bun de a lupta împotriva pornirii acesteia este a înrola pe copii într'un club de politeță.

Scopul societății este să desvôlta la copii simțămintele cavaleresci, să facă să se nască într'ênșii gustul afabilității, politeței, curățeniei și corecțiunii în vorbe și în purtări.

Cine dintre noi n'a aușit pe stradă copii, fetițe și băieți, mai cu sémă în clasa muncitoare, — injurând? Terminii sunt mai aleși în celelalte clase ale societății, d'ér egoismul este pôte mai desvôltat. Copiilor omenilor cu dare de mână le lipsesc de multe-ori însușirea de a fi plăcuți, le lipsesc buna cuviință pentru mai micii lor, compătımirea pentru sêraci, și societatea de politeță înscrie în programul său exercițiul virtuților acestora. De aceea societatea își recrutează membrii și din clasele cu dare de mână și din clasele sêrace.

Deși s'a înființat numai de puțin timp, societatea copilărească numără vre-o șapte sute de membri în vre-o două-spre-dece orașe și sate. Societatea admite ca membri fete și băieți dela cinci până la cinci-spre-dece ani, cari sunt dator să plătescă pe fie-care an câte cinci ban în cassa societății. Contribuția acesta nu pôte să le ruineze familia. Afară de acesta copilul e dator să iscălescă o hârtie, prin care se îndatorază să se ție în tocmai de regulamentul societății. I-se dă o carte personală, care are inscripția acesta: *Să nu faci altu rău, ce nu erăi să-ți faci fie altul.* Pe dosul cărții este tipărită lista regulilor societății:

Politeță acasă: Să-ți ajuți părinții pe cât te ertă puterile. Să fii bun cu frații și surorile; să nu fii egoist; să împarți cu ceilalți ce ai.

Politeță la școlă: Să fii respectos cu profesorii tăi. Să te ții de regulile școlii. Să nu copiezi compoziția altor școlari. Să nu cioplești masa cu briceagul și să nu

*) Pentru cuprinsul celor publicate sub rubrica acesta Redacțiunea nu ia răspundere.

scrii nimic pe marginile foilor cărții, pe care înveți. Să nu suferi nici-odată ca altul să fiă pedepsit în locul tău, fiind-că este mișelie.

Politeță în recreație: Să nu cauți certă; să nu riști de camaradii tăi și să nu fi porreclesci.

Politeță pe stradă: Să saluți pe profesorii tăi și pe prietini când îi întâlnești. Să nu superi pe trecători. Să nu scrii cu tibișir pe uși, pe porți, pe ziduri, pe uluci. Să nu te dai pe gheață pe trotuare și să nu arunci în stradă coji de portocale sau alte pôme, pe care pôte aluneca cine-va. Să nu riști de bătrâni și de infirmi.

Politeță la masă: Să nu bagi cuțitul în gură. Să te gândesci la ce doresc ceilalți și nu numai la tine. Să nu vorbesci cu gura plină, să nu pui oțele pe mesă.

Politeță cătră sine însuși: cere dela fiă-care copil, ca să fiă sincer, cinstit, să nu injure, să nu-și alegă tovarăși ticăloși și cum a eșit din clasă, cum a isprăvit jocul, să se întorcă acasă, să fiă cu hainele curate și nici-odată descusute ori rupte.

În paragraful ultim: *Politeță pretutindeni*, societatea recomandă copilului să fiă tot-déuna politicos cu ori-cine, fiă mai bătrân, fiă mai tiner, mai bogat ori mai sêrac. Să nu uiți nici-odată să diști: „te rog“ sau „mulțumesc.“

Înainte de a intra într'o cameră politeță cere să bați în ușe. Nici-odată să nu uiți să închizi ușa încetșor după ce ai intrat. Să fii îndatoritor cu omenii în vârstă și cu străinii, bunădă să le dechizi ușa, să le aduci pălăria, un scaun, un scaunel pentru picioare. Să nu tai vorba cuiva mai bătrân decât tine. Să nu întârziți nici-odată.

Astfel sunt regulile de căpetenie, pe care se îndatorază prin scris copiii ca să le ție, și care sunt cetite în fiă-care săptămână cu glas tare în fața tuturor membrilor.

Nu mai încape vorbă, că, decât e nevoie, regulile acestea pot fi sporite.

Scopul pedagogic, pe care îl urmăresce societatea este educația mutuală, cea mai folositoare dintre toate. Este învederat, că copilul va asculta mai bucuros de regulile, pe care și le impune de bunăvoie decât de poruncile profesorilor.

(„Folia pentru toți“.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Cum se îmbogățesc Americanii?

Cea mai nouă și mai curiosă invențiune, despre care vorbesc cu multă serioșitate un țiar de Berlin, este o invențiune, ce a fost realizată în America de Nord, într'e localitate din Statul Cansas.

Un pișicher din acel ținut a cum-părat un petec de pământ, pe care l'a împrejmuț și l'a acoperit cu grătele de sirmă. Ocolul acesta, îngrădit astfel și împărțit în mai multe despărțituri, e întrebuințat pentru creșterea pisicelor și a șorecilor. Pisicile, și mai ales pisicile negre, sunt bine hrănite și îngrijite, pentru pieile lor, cari sunt foarte căutate. Adeseori, o singură blană (piele) de pisică se vinde cu un dolar (2 fl.). După socotela întreprindătorului american, 1000 de pisici se vor spori în doi ani la 25.000, ér la 4 ani numărul lor se va urca la peste 2 milioane. Așa d'éră, blănille lor ar constitui o avere colosală. Ce să se dea, însă, ca hrană, pisicilor? Istețul american a găsit numai decât soluția. Le dă de mâncare șoreci, cari se înmulțesc și mai tare ca pisicile.

D'ér șorecilor? Carne de pisică, din cauză, că acestora nu li-se ia decât blana. În chipul acesta, americanul a isbutit să combine un fel de „perpetuum mobile“ câștigând din nimica muncă și valoare în forma de carne și de piei. Americanul a sciot să se folosescă de puterile naturii, căci acesta produce mereu șoreci și pisici, cari se mănăncă reciproc, pe când omul n'are alt-ceva de lucru decât să jupușcă pisicile și să le vândă pieile.

Întreprinderea acesta e o imitare mai ingenioasă a altei întreprinderi făcută de un locuitor din Texas. Locuitorul acesta s'a

pus să orască găsce, începându-și meseria cu 1000 de găsce și cu 200 de găscanți. El socotește, că peste zece ani va avea 10 milioane 740.000 de găsce — și va realiza un venit anual de 8 milioane de lei.

Americanul din Cansas a fost mai șiret, căci s'a gândit, că crescerea găscelor reclamă cheltuieli enorme și că-i cu mult mai ieftină întreprinderea lui cu pisici și cu șoreci.

Decă comerțul cu piei de pisici va deveni rentabil, se va găsi de sigur un american care va ameliora sistemul de mai sus escludând șorecii. Pisicile vor fi nevoite în lipsa de altă hrană, să mănânce, carnea tovarășelor lor jupuite cum au mâncat pe cea de șoreci. În chipul acesta nu va mai fi bucluc cu șorecii și natura va fi silită să dea din nimic.... carne și piei.

Căalendarul săptămânei.

MAIÜ. are 31 zile. FLORAR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include Dum., Lună, Marți, Mer., Joi, Vin., Sâmb.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Maiü 1897.

Table of exchange rates for various goods like gold, silver, and currencies from different countries.

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Maiü 1897.

Table of market prices for items like Banonote rom., Argint român., Napoleon-d'or, Galbeni, Ruble Busesce, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 28 Maiü st. n. 1897.

Table of grain prices with columns for measurement, quality, and price in Austro and local currency.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 26 Maiü n. 1897.

Large table of commodity prices for various types of grain, oil, and other goods.

Cursul losurilor private

din 25 Maiü 1897

Table of private exchange rates for various banks and locations like Basilia, Credit, Clary, etc.

Bursa de București

din 26 Maiü n. 1897.

Table of stock and bond prices from the Bucharest market.

S C O M P T U R I :

Table of financial accounts and balances for various banks and institutions.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 24 Maiü de 29604 capete, la 25 Maiü au ntrât 1289 capete și au eșit 384 capete rămânând la 26 Mai un număr de 30509 capete.

Se notează marfa: unгурăscă veche grea dela — or. până la — or. marfa unгурăscă tineră grea dela — or. până la — or. de mijloc dela — or. până la — or. ușoră dela — or. până la — or.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Stofe veritabile din Brünn,

pentru

Sesoul de Primăvară și Vară.

Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine bărbătești (roc, pantaloni și giletică) costă numai

- fl. 4.80 stofă bună
fl. 6 — „ mai bună
fl. 7.75 „ fină
fl. 9 — „ mai fină
fl. 10.50 „ foarte fină

Un coupon pentru haine de salon fl. 10.— Stofe de pardiseuri, loden pentru turisti, Kamgarn fin și alte postavuri, trimite cu prețurile fabricii depoul renumitei fabricii de postav

Siegel-Imhof în Brünn.

— Mostre gratis și franco. —
— Garantăză liferarea tocmai ca mostra. —

A comanda Stofe direct dela sus numită firmă este foarte avantajos în toate privințele; asortiment mare, prețuri fixe și ieftine, executare promptă și a comandelor mici etc. etc. 1184, 13-45

Photoplasticum

Expoziție de fotografii pe sticlă originală

lângă promenada de jos.

Duminecă în 30 Maiü:
Partea I. din Elveția.

Lună în 31 Maiü:

Castelurile
splendide ale Regelui Ludwig II
din Bavaria.

Marți, în 1 Iunie:

Italia.

Mercuri în 2 Iunie:

Paris.

Joi, în 3 Iunie:

Înălțimea dela Tatra și Pojun.

Vineri, în 4 Iunie:

Spania.

Sâmbătă, în 5 Iunie:

Castelul Versailles.

Duminecă, în 6 Iunie:

Expoziția dela Paris din anul 1889.

Deschis în fie-care zi după prânz
dela 6 până la 10 ore seara.

Entree 20 cr.

De cercetare numărösă se rogă

Franz Herb.

1281.1-3

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celü mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei misturi bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestü balsamü preparatü din erburile alpine cele mai bune și tãmduitoare se dovedesce ca foarte folositorü în contra tuturorü greutăților de mistuire cărei de stomachü, lipsa de apetiü, rigăelei, congestiunilorü, haemoroidelorü etc. etc. În urma eficacității sale a devenitü acestü balsamü acum unü singurü și doveditü medicamentü de casă popularü.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.
Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atenți, că fiã-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurü numai de mine este preparatü după receta originală, este învelitü în hãrtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205-3 în limba germană, boemă, ungară și francezä, și care suntü provădate cu alăturata marcă a fabricii luatä sub scutul legalü.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se pöte procura numai în
Depositulü principalü alü producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205-3.

În Budapesta: la farmacia I. von Török.

Töte farmaciile din Brașovü, precum și töte farmaciile mai mari din monarhia Austro-ungarä au depositü din acestü balsamü de viettä.

Totü de acolo se pöte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Frager Universal-Haussalbe)

unü medicamentü sigurü și prin mii de scrisori de mulțãmire recunoscutü în contra tuturorü inflamațiunilorü, rãnilorü și umfãturilorü.

Acësta se întrebunțetü cu succesü sigurü la inflamațiunilü, la stagnațiunea lapteului și întãrirea țitelorü cu ocași nea înțercãrii copilului, la abscece, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiunilü la degete, la întãriturilü, umfãturilü, tumorëa glandulelorü linfatice, lipume etc. — Töte inflamațiunile, umfãturilü, întãriturilü se vindecã în timpulü celü mai scurtü; la casurilü însü, unde s'a formatü deja puroiul, absorbë buba și o vindecã în timpulü celü mai scurtü fără durerilü.

În cutiöre ä 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-öre-ce alifia de casă universală de Praga se imitëtã förte desü, faceți pe fiã-cine atenți, ca singurü numai la mine se preparëtã după receta originală. Acësta este nu-mai atuncü veritabilä, decã cutiör-le din me:atü galbinü, în care se pune, suntü înfãsurate în hãrtia roșä pe care se aflä tipãritä în 9 limbi esplicațiunea cum se se întrebunțetü, împachetate și în cartöne vinete, — cari suntü provădate cu marca fabricii de mai susü.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Celü mai probatü și prin multe încercãri celü mai temeinicü medicamentü pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdutü. 1 Flacon 1 fl.

A V I S.

Am onôrea a face cunoscut on. public, că mi s'a dat concesiune pentru

Comisiune și agentură.

Mă ocup cu **cumpărare și vânzare** de case, prăvălii, moșii și mă voi sili a satisface încrederii, ca intermediar la afaceri de vânzări și cumpărări.

Rugându-me de on. public a se adresa mie cu încredință, sunt cu destinsă stimă

Samuel Weinerth,

comisiune și agentura.

Brașov, strada lungă Nr. 1.

1278.2-3

INTEMEIATĂ
la 1887.

„VICTORIA“

INTEMEIATĂ
la 1887.

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: **A R A D,**

casa proprie, calca Arhiducele Iosif Nr. 2.

Capital de acții: fl. **300,000.** Fond de rezervă: fl. **100,000.**

Depuneri: fl. **1.000,000.** Circulația anuală: fl. **15.000,000.**

Primesce depuneri spre fructificare după care solvesce 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **canuni** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vînet, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

10—*

Basilu L. Popovici,

MARE DEPOSIT DE MOBILE

Brașov, Strada Vămii Nr. 21.

Subserisul are onôrea a aduce la cunoștința On. public, că fostul

Primul deposit de mobile

al Consortiului de măsură din Brașov

l'am luat asupra-mi pe propria mea socotelă,

și l'am provădat cu diferite **mobile moderne și tapetate**, și anume: **mobile de saion**, garnituri pentru odăi de mâncare și durmit, **divanuri, scaune, șifoniere, mese, tablouri, oglinzi**, precum și un asortiment de **stofe de mobile, grădel pentru matrațe** și articole necesare pentru decorații.

Primesc asupra-mi și lucrări la clădiri portale, aranjamenturi de prăvălii, și tapițerie de mobile, decorații de saloane și odăi, care le executez cu gust, prompt și ieftin. La cerere servesc și cu devise de cheltuieli.

De recomandat sunt

mesele mele patent

după cum se pot vedea din figura alăturată.

Principiul meu este a executa comanda prompt, solid și real **pe lângă prețuri ieftine.**

Rugând On. public a mă onora cu comande, mă subseriu cu distinsă stimă:

Basilu L. Popovici,

măsar de zidiri și mobile.

1222 18—30

A V I S!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și reînnoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abouăză din nou să binevoiască a serie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce **insecte**, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vânzare: în Brașov: La Domnii **I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Julius Müller, Carol Schuster** farmacist **Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler** farm., **Julius Hornung** farmacist, **Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius** farmacist, **Victor Roth** farmacist, **Heinrich Wagner, Karl Harth, Rudolf Stingl, Ioan Dugoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Czekely, Lazar & Verzar.** — În Făgăraș: La Domnii: **Iohann P. Hermann, R. G. Romoșianu, I. Jarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer.** — În Colea: La Domnii: **Ernst Wolf, Eduard Victor Melas** și unde sunt afișate placate.